

De raad van de gemeente Heemstede heeft gevraagd om een nadere vergelijking van een tweetal inzamelsystemen zoals de naar voren komen in het rapport "Aanvullend onderzoek duurzaam afvalbeleid" van 19 oktober 2020. Het betreft een nadere vergelijking van het omgekeerd inzamelen en de methode die gebruikt wordt in de gemeente Haarlemmermeer.

Bij het tot stand komen van dit overzicht is waar mogelijk gebruik gemaakt van de gegevens zoals die ook in het Aanvullend onderzoek stonden. Daarbij moet wel worden aangetekend dat de gemeente Haarlemmermeer inmiddels heeft gekozen voor een aangepast systeem (de kosten van het aanvankelijke systeem met hoge service op grondstoffen te hoog waren). In de vergelijking hieronder is gebruik gemaakt van de uitvoering in de gemeente Haarlemmermeer zoals die nu daadwerkelijk van toepassing gaat worden. Belangrijk verschil is dat de wekelijkse inzameling van etensresten niet meer van toepassing is.

Omgekeerd Inzamelen:

Laagbouw

Restafval:	Ondergrondse verzamelcontainer 24/7 beschikbaar
GFT:	rolemmer aan huis; tweewekelijkse inzameling
PMD:	rolemmer aan huis; tweewekelijkse inzameling
Oud papier en karton:	Wijkvoorzieningen

Hoogbouw

Restafval:	Ondergrondse verzamelcontainer 24/7 beschikbaar
GFT:	(Ondergrondse) verzamelcontainer 24/7 beschikbaar
PMD	Wijkvoorziening
Oud papier en karton:	Wijkvoorziening

Service verlaging (gemeente Haarlemmermeer)

Laagbouw

Restafval:	80 liter rolemmer aan huis; vier wekelijkse inzameling (aanschaf 140 liter rolemmer mogelijk)
GFT:	rolemmer aan huis; totaal 42 maal per jaar inzameling (wekelijks in zomer)
PMD:	rolemmer aan huis; tweewekelijkse inzameling
Oud papier en karton:	Wijkvoorziening

Hoogbouw

Restafval:	Ondergrondse verzamelcontainer 24/7 beschikbaar
GFT:	(Ondergrondse) verzamelcontainer 24/7 beschikbaar
PMD	Wijkvoorziening
Oud papier en karton:	Wijkvoorziening

De gegevens voor het omgekeerd inzamelen zijn op basis van de benchmark gegevens en de ervaringen bij verschillende gemeenten.

De manier van inzamelen in Haarlemmermeer is slechts recent ingevoerd. Doordat invoering in 2020 ook nog in bijzondere omstandigheden is, zijn de veranderingen in de kilo's afval aannames.

Optie

Omdat de stap van een 240 liter container 1 maal per 2 weken naar een 80 liter container 1 maal per 4 weken enorm is, is er in de vergelijking ook een variant opgenomen met 1 maal per 4 weken een 140 liter container. Deze stap is nog steeds erg groot (van 480 liter per 4 weken naar 140 liter). Voor deze varianten is dan ook flankerend beleid nodig (bijvoorbeeld luierinzameling).

Afvalhoeveelheden

Het belangrijkste verschil tussen de twee systemen is de mogelijkheid om zich te ontdoen van restafval. Bij omgekeerd inzamelen moet het restafval weliswaar worden weggebracht, maar de voorziening is 24 uur per dag 7 dagen per week beschikbaar. Bij de serviceverlaging volgens de methode Haarlemmermeer is de mogelijkheid om zich van restafval te ontdoen zeer beperkt. In plaats van 2 maal een 240 liter container in de vier weken is er nu maar 1 maal een 80 liter container (of 140 liter) in de vier weken.

Bij een 80 liter container heeft een huishouden maar 17% volume beschikbaar in vergelijking met de huidige situatie. Bij een 140 liter container is dit nog steeds maar 30% beschikbaar van het huidige volume.

De hoeveelheid gescheiden ingezameld PMD zal bij beide systemen zeer fors toenemen (meer dan verdubbelen). Beide systemen geven immers een stevige prikkel om het grote volume van het PMD bij het restafval te vermijden.

Het grootste verschil tussen beide systemen is het verschil in GFT scheiding (en vooral etensresten). In het systeem met serviceverlaging (Haarlemmermeer) is de druk om etens- en keukenresten gescheiden in te zamelen zeer groot. Immers het restafval volume is beperkt, maar wordt bovendien slechts 1 maal per vier weken ingezameld. Daarbij gaat het vermijden van stank dus een belangrijke rol spelen. Vanuit het systeem is er een extra stimulans door het aanbieden van keukenbakjes en de extra GFT ledigingen in de warme maanden (totaal 42 ledigingen per jaar).

Doordat bij het systeem met serviceverlaging zeer beperkt volume voor restafval beschikbaar is zal ook de scheiding bij de 'kleinere' stromen (Glas, Textiel en oud papier) toenemen.

Kwaliteit grondstofstromen

Vooraf bij de serviceverlaging met restafval inzameling door middel van 80 liter containers is de kans op vervuiling groot. Er is per huishouden immers slechts zeer beperkt volume beschikbaar voor restafval. Deze manier van inzamelen gaat zeker leiden tot afkeur van ladingen PMD en GFT. De extra kosten die hiermee gepaard gaan zijn niet meegenomen in de vergelijking.

Ervaring met het omgekeerd inzamelen laat zien dat de vervuiling van de grondstofstromen meevalt.

Service

Bij het omgekeerd inzamelen ervaren de inwoners het moeten wegbrengen van het restafval als een servicedaling. Ervaring in de vele gemeenten waar omgekeerd inzamelen is ingevoerd laat zien dat er snel gewenning optreedt.

Bij een systeem zoals in Haarlemmermeer is een zeer sterke servicedaling van toepassing. Niet alleen wordt de inzamelfrequentie gehalveerd, ook het beschikbare volume voor het restafval wordt veel kleiner. Dit wordt uitsluitend gecompenseerd door een (lichte) verhoging van de inzamelfrequentie van GFT.

Kostenvergelijking

Bij het omgekeerd inzamelen moet fors geïnvesteerd worden in ondergrondse containers. Daarnaast moeten de bestaande restafval rolemmers omgebouwd worden naar PMD rolemmers. Bovendien stijgen de verwerkingskosten van GFT. De inzamel- en verwerkingskosten van restafval dalen. Het totaal laat een kleine kostenstijging zien.

Bij de serviceverlaging moet geïnvesteerd worden in 80 liter restafval containers, daarnaast moeten de bestaande restafval rolemmers worden omgebouwd naar PMD rolemmers. Bovendien stijgen de kosten voor GFT inzameling en verwerking. De inzamel- en verwerkingskosten van restafval dalen. Het geheel laat een stijging van de kosten zien.

Flankerend beleid

In het getoonde overzicht zijn de kosten voor flankerend beleid niet meegenomen. Vooral bij de serviceverlaging volgens het Haarlemmermeer model zal dit nodig zijn. Bijvoorbeeld gezinnen met kinderen met luiers zullen zeer onvoldoende ruimte hebben met een 80 liter container voor 4 weken. Deze gezinnen hebben een voordeel bij omgekeerd inzamelen, ze kunnen hun restafval immers 24 uur per dag 7 dagen per week kwijt.

	Omgekeerd	80 liter	140 liter
	Inzamelen	restafval	restafval
Investeringskosten	--	-	-
Structurele kosten	++	-	-
Afvalscheiding	+	++	+
Service restafval	-/+	--	-
Service grondstoffen	+	+	+